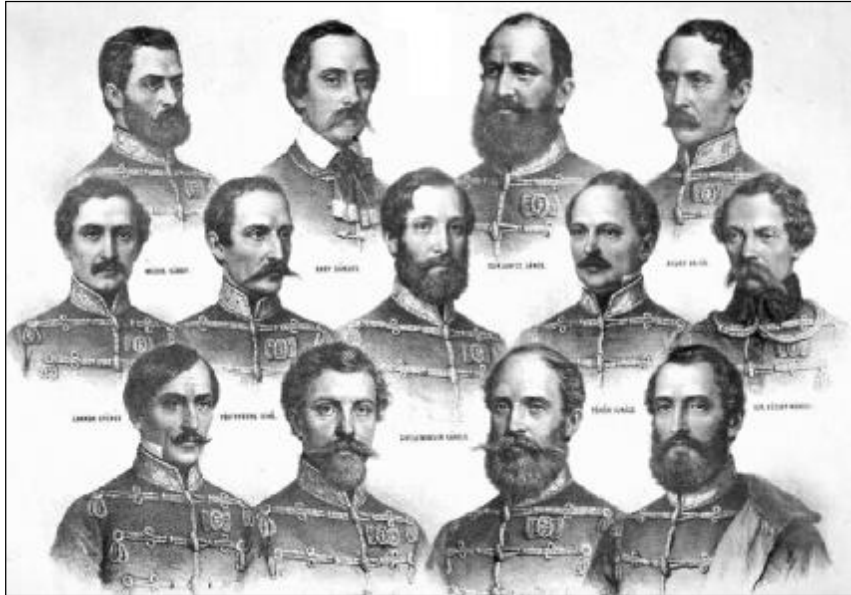

Harangszó

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYŰLEKEZETI LAPJA • 2008. OKTÓBER XIX. ÉVFOLYAM 19. SZÁM

Október hatodika üzenete

A tizenhármak. Fent: Knézich Károly, Nagy-Sándor József, Damjanich Lajos, Aulich Lajos. Középen: Lahner György, Poeltenberg Jenő, Leiningen-Westerburg Károly, Török Ignác, Vécsey Károly. Lent: Kiss Ernő, Schweidel József, Dessewffy Arisztid, Lázár Vilmos.

1849. október 6-*a* ködös reggelén az aradi vár mellett 13 katonatisztet gylolkoltatott le az osztrák katonai vezetés. Minden hatályos katonai jogrendet felrúgva, sárba tiporva a legalapvetőbb jogi kitételeket is, a magyar szabadságharcért küzdő, a magyar királyságra felesküdt tiszteket aljas módon, „a győzteseknek mindent szabad” elv alapján, kivégezték.

Négy tábornokot golyóval öltek meg, kilencet pedig bitófára küldtek.

A tizenhárom, Aradon kivégzett szabadsághős mellett még számos kivégzés történt az országban. A megtorlás kegyetlensége, az osztrákok elvakult magyargyűlölete nem ismert határokat.

Mit üzenhet, milyen példát adhat nekünk, ma élő magyaroknak a tizenhárom vértanú? Először is azt, hogy éljünk bárhol a Trianonban szétszabdalt magyar hazában, minden magyarnak példák Ók hazafiságban, a magyar nemzet iránti, a halálig is vállalt hazaszereteten. Nem voltak mind magyarok, de a magyar nemzet szent igazsága mellé állni, számukra önként vállalt kötelesség volt.

Azt is üzeni nekünk az aradi tizenhárom vértanú, hogy a hazát semmi esetre, még életünk megmentésének ürügyén sem lehet elhagyni. A hazának hű, kitartó, mindent vállaló szolgálóra van szüksége, akkor is és most is.

Azt is üzeni, hogy ma ugyan nem kell meghalni a magyar hazáért, de élni kell érte. Megkérdezhetjük, hol a hazánk? Elsősorban hazánk a szülőfalunk, városunk, a szülőföldünk és jegyezzük meg jól, hazánk a Kárpát-medencei magyar haza, jobban hazánk, mint bárkinek körülöttünk.

És azt is üzeni az aradi tizenhárom, hogy nem elég csak a hazáért halni, vagy élni, de a hazát végtelen szeretettel kell szeretni. Hogyan lehet szeretni a hazát? Úgy, hogy nem adjuk el földünket, házunkat idegeneknek, hogy saját nemzetünkől választunk társat magunknak, hogy gyermekeinket, keresztyén magyaroknak neveljük, hogy nem hagyjuk el szülőföldünket, hogy igaz magyarok maradjunk.

Az aradi tizenhárom végóráiban mondott szavait újra olvasva láthatjuk, hogy Isten, keresztyénség, haza és a család jelentette nekik a vigasztalást haláluk előtt. Jelentsen nekünk is örömet, vigasztalást, küzdelemben is kitartást Isten szeretete, keresztyénségünk, hazánk és családjunk.

NAGY JÓZSEF BARNA

HETEDIK KÜRTSZÓ

Örökösök és örökhagyók

PÁR ÉVVEL ezelőtti skóciai gyülekezeti kirándulásunk alkalmával fogant meg bennem a címben szereplő szópáros. A skót nép történelmi öröksége olyan gazdag, melyhez fogható nem sok európai országban létezik. Miért? Mert nem sújtotta háború a 20. század vérvizataros időszakában, nem támadtak a 20. század romboló fegyvereivel olyan erővel, hogy elpusztítsák az évszázados kastélyokat, középkori városokat és az átörökített értékeket. Szellemekhez kapcsolódó legendák szövik át a várkastélyok történetét. Sűrű egymasmellettiségben épültek a több évszázados templomok városaik utcáin és terein. Mit lát a mai látogató? Példás rendben és jó állapotban tárolják emlékeiket és emlékhelyeiket a skótok. Csak hogy, az örökölt értékek rendeltetése sokszor megváltozott napjainkban. A legszembetűnőbb éppen az egyház és a templomok helyzete. Több fontos egyházi vezetővel beszélgetve, szomorúan állapították meg, hogy fogyatkozóban van a templomok népe. Glasgow katedrálisa már jórészt múzeum, mert elég csak a szentély a heti istentiszteleti alkalmakra. De hát így sem tudják a nemzet jelképét fenntartani, még ha a skótok egyik védőszentjének földi maradványai is e helyen nyugszanak az atleplomban. Kényszerűségből fel kellett ajánlani a koronának, hogy tartsa fenn, mert a gyülekezet erre képtelen.

DE EZ A jobbik eset. Edinburgi szállásunk közvetlen közelében, a gyönyörű vár alatt állt több olyan templom, amelyben vendéglőt (!) vagy kiállítás rendeztek be. Békésen ültek asztalaiknál a többnyire fiatalokból álló, italukat kortyolgató vendégek. Nem zavarta őket a gótikus boltozatból visszhangzó koccintásuk hangja. Átlényegült a hely. Hogy is lehet szent hely egy vendéglő? Vajon hogyan számol be az ott söröző hazamenet a családjának? Biztosan, valahogy így: Képzeld, drágám, ittam egy sört a Krisztus-királyban, de betértem egy szalma krumplira a Miasszonyunkba is... Hogy szentségtörés? Ki figyel már oda?

DÉL FELÉ HALADVA, New-Castleban épp be akartunk nyitni az egyik templomba, de amikor a bejáratához kerültünk, akkor láttuk a hatalmas halreklámat az évszázados ajtón, mert hogy hal- és egyéb tengeri herkentyű üzlet működött benne.

DE NEM folytatom tovább. Amint hazaérkeztünk, akkor merült fel bennem a *hátha még nem késő* reménysugara. Itt van ez a kis Erdélyországnyi tárgyi és szellemi örökség. Mi lesz vele? Kéi lesz? Vagy átlényegül, és már nem fogják tudni pár évtized múlva, hogy Transilvania mögött Erdély volt valaha.

CSAK AZT akartam tudatosítani egy elnépteledő szálláshelyen, hogy nemcsak örökösök, de örökhagyók is kell, hogy legyünk. Kinek? Sorakozó, jövő nemzedék, mert jönnek az utolsó mohikánok megrakott öllel, hogy átadják a szó, gondolat és kö utolsó emlékeit, örökségét!

VERES-KOVÁCS ATTILA

„A bölcs fiú örömet szerez apjának, az ostoba fiú azonban szomorúsága anyjának.” (Péld 10,1)

Salamon király korában nem volt általános tankötelesség, sem kötelező írástudás. A gyerekek, az ifjak azt vitték magukkal az életbe, felnőtt korukba, amit szüleiktől hallottak, láttak, amit elsősorban a családi környezetben sajátítottak el.

A bibliai korban elsősorban az édesapák és édesanyák voltak a nevelők, csak másodlagos és kiegészítő szerep jutott a bölcseknek, az írástudóknak, a királyi udvarban működő iskoláknak. Salamon király is saját vér szerinti, de a királyi udvarban élő fogadott tanítványait is nevelte, oktatta, elsősorban szóban (példával), amit írásokai jegyeztek le példabeszédek formájában.

A bölcs szülő, mint Isten utáni tekintély és felelős személy mindent megtesz azért, hogy gyermeke (gyermekéi) testben és lélekben gyarapodjon. A szülő akkor boldog igazán, amikor áldozatos, türelmes, szeretetteljes nevelői-oktatói munkája gyümölcsöző, amikor fia, leánya önkéntesen, önállóan engedelmesen, bölcsen él. Az a boldog

A LÉLEK CSENDJE

Légy örömszerző!

szülő, aki gyönyörködik és gyönyörködhet gyermeke testi-lelki fejlődésében, növekedésében, és az a boldog gyermek, aki meg tudja és meg akarja köszönni szüleinek szavakkal, bölcs magatartással az érte hozott önfeláldozó szeretetet. A bölcs gyermek, ifjú nem fukarkodik szeretetének, tiszteletének kimutatásával, örömet akar szerezni szüleinek, azoknak, akik neki is sok örömet, sok szeretetet adtak. Aki gyermek és ifjú korában megtanul adni, az megtanul örömet szerezni másnak, aki adni tud, aki tovább ad örömet, szeretet, tiszteletet, az bölcs, az megvidámítja a szülőket, a nevelők lelkét.

Isten vidám szülőkből és gyermekeiből gyönyörködik, az édesanyák, az édesapák arca igazán az örömtől szép, a szomorúság, a bánatos arc, a gyötrelmes arc nem Istentől való.

Milyen volt édesapád arca? Mikor volt édesanyád szomorú? Te okoztad bánatukat? Te szereztél nekik mindig örömet?

Milyen a te arcod? Milyen a gyermekeid élete, elszomorítanak vagy boldogítanak téged?

Isten gyermekeként, miben szerzel örömet mennyei Atyádnak és mivel szomorítottad meg mostanában? Melyik ostobaságot kell elhagynod, hogy örömszerzővé válj?

BALÁZSNÉ KISS CSILLA

HISZEM ÉS VALLOM

Jelként született közvetítő

„A római egyház túlbujánzó Mária-kultusza miatt a református egyházban – megmagyarázhatóan, de igazságtalanul, – Máriát mellőző magatartás érvényesül.

Nemcsak az egyszerű hívek hittudatának primitív, ám masszív tétele: „Mi nem hiszünk a Szűz Máriában!”, hanem az igehirdetők is hátrébb állítják őt a Jefe lányánál, Ruth asszonynál, Eszter királynénál, a samáriai asszonynál és sorolhatnók tovább” – írja Szénási Sándor A református Mária-kép című cikkében. A kijelentés igaz, ám felmerül a kérdés: vajon véletlenül? Nem, hisz sok helyen a Mária-kultusz már odáig fejlődött, hogy például Lourdesban már Fia nélkül áll az oltáron. Erre csak Kálvint idézném: „Mária a menny királynőjévé tétetett, a világ reménységévé, üdvösségévé és életévé... Mintha csak akkor tisztelnők őt eléggé, ha istennővé tesszük, vagy a szentélyből orzott titulusokkal ékesítve a Krisztus helyére emeljük.”

Számunkra Jézus Krisztus – aki a Szentírás tanítása szerint Szűz Máriától született – sokkal fontosabb, mint Mária dicsőítése. Isten így akarta, hogy Megváltónk Máriától való születése jel legyen mindenkinek! Mert mit jelent az, hogy „fogantaték Szentlélektől, születék Szűz Máriától”? (Heidelbergi Káté 35. kérdése) Azt, hogy Isten örökkévaló Fia, aki

valóságos és örök Isten és az is marad, Szűz Máriának testéből és véréből Szentlélek munkája által igaz emberi természetet vett fel avégett, hogy egyben Dávidnak valóságos magva és az ő atyjafiaihoz mindenben hasonlatos legyen, kivéve a bűnt.

Közismert, hogy a nemzedékek úgy kapcsolódnak egymásba, mint láncban a láncszemek, és mindegyik láncszem, mindegyik nemzedék, továbbadja a következő nemzedéknek a bűnös természetet. Jézus Krisztus esetében Isten kikapcsolta az öröklődő emberi bűnt, hogy a Szentlélek által született Jézus bűntelen legyen. Azonkívül a Szűztől való születés egy másik jel is volt. A prófécia arról szólt, hogy Betlehemben fog megszületni: Ezért ad jelt néktek az Úr maga: Ímé, a szűz fogan méhében, és szül fiat, s nevezi azt Immánuelnek (Ézs 7,14). Így, Jézus Krisztus megszületésével, földön, emberként való járásával letagadhatatlanná vált a jelenléte, az emléke és a tanítása. Ha Nélküle, csak csoda módon mennyei hanggal üzent volna Isten, később azt mondhattuk volna, hogy akik hallották, csak hallucináltak, vagy álmodtak. Jézus megszületé-

sével azonban földi realitássá, történelmi valósággá vált a mennyei üzenet.

Mi hasznát veszed Krisztus szentséges fogantatásának és születésének? (Heidelbergi Káté 36. kérdése) Azt, hogy ő minékünk közbenjárónk, aki ártatlanságával és tökéletes szentségével bűneimet, melyekben én fogantattam, Isten színe előtt elfedezi. Ha Krisztus csak ember lett volna, és éppen olyan bűnös lett volna, mint a többi ember, akkor nem tudott volna bennünket megváltani. Hisz a korábbi magyarázatokból már tudjuk, hogy egy teremtmény sem viselheti el Isten örök haragjának súlyát, sem másokat attól meg nem szabadíthat.

Jézus Krisztus bűntelenül, értünk született, úgy ahogy az Atya rendelte. Ő tett és tesz értünk a legtöbbit! Ezért is még mindig helytálló Widenfeld Ádám, egykori kölni római katolikus ügyvéd traktátusa: (A Boldogságos Szűz Mária üdvös intelmei, 1673) „Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak Neki szolgálj! Fiam a Közvetítő és Közbenjáró. Ő engesztelte ki Istent a maga érdemeivel. Senki se tulajdonítsa ezt nekem. Talán én feszítettem meg értetek?”

ORBÁN LEVENTE

GYÜLEKEZETI HÍRMONDÓ

Erdőhegyi várépítők

Erdőhegyi várépítők. Kovács Gyula lelkipásztor (középen) sok dolgot kézre támaszkodhat

„Hajlékot Istennek, hajlékot embernek, kőből, fából házat raktál a léleknek (...) igéből várat. (...) magaslík, nem porlad a megtartó példa” – írta Kányádi Sándor. Eme nemes eszme és hitbéli összefogás vezérelte az erdőhegy-kisjenői gyülekezetet, amikor hozzákezdtek a tíz éve megálmodott református gyülekezeti-közösségi ház építéséhez.

A Fehér-Körös menti laposságából évszázadokon át két nagy pusztulás(-ítás) tanújelei emelkedtek ki: az 1241-beli tatárdúlás tömegsírja, valamint a kuruckor talán utolsó ütközete az 1735-ös erdőhegyi csata Görhe határrezi tömegsírja. Említhetném még a hajdani török helyőrség elpusztult várszerű kaszárnyáját, esetleg De Este (Raynald) modenai herceg gazdátlan kúriáját és kápolnáját, melyet az erdőhegyi reformátusok, első híres szülőttük, a polihisztor tudós Kerekes Ferenc születésének évében, 1784-ben templommá alakítottak Szoboszlai Gergely lelkészének idején. A rohamosan gyarapodó gyülekezet azonban egy évszázad alatt kinötte templomát, és 1878-ban Patóh Károly idején kénytelen volt megnagyobbítani, de egy bő félévszázadon belül az is szűkösnak bizonyult.

A 20. századi hatalomváltás minden romboló manővere ellenére az 1700 lelkes erdőhegyi gyülekezet a második világháború előestéjén, 1939-ben mindössze kilenc hónap alatt új templomot épít. Nem akármilyen teljesítmény ez: id. Nagy Zoltán lelkipásztor és Olosz Lajos főgondnok hathatós támogatást kap Bíró Ferenc és Töser András gondnokok, valamint a gyülekezet részéről. Az összefogás és áldozatvállalás

felemelő példája napjainkig sugároz.

Gyarapodik, mégis pusztul a faluközösség. Az új hatóság mindent elkövet Erdőhegy eljelentéktelenítéséért: 1932. december 1-jén erőszakkal egyesítik Kisjenővel. Azóta a két egyesített helység virágzó kisvárossá terebélyesedett és ez így van rendjén, de... Erdőhegy fokozatosan sorvadt, elvesztette önálló községarculatát, a helyiek pénzén és áldozatvállalása árán emelt középületeket felszámolták, az 1860-as években épült községházát lerombolták. Mondanom sem kell, hogy a helyén emelt tömbház, valamint a telken épült három magánház haszonélvezői nem erdőhegyiek. Persze erről a mai lakók nem tehetnek. A tények azonban tények... Beszélni róluk nem illik?!

Az új jegyzői lakot először orvosi rendelővé alakították, majd a forradalom után magánlakásként elkótyavetyélték, a kalákházat úgyszintén, sőt az autószervizzé degradált művelődési házat is. A jeles erdélyi természettudós dr. Balogh Ernő szülőháza, az egykori rektortanítói lakás helyén ma tömbház áll, a régi iskola épületét széthordták, a telket kopáron kapta vissza a református egyház.

Hát így állunk kisémmizve a második évezred első évtizedében. Erdőhegynek nincs hol közösségi életet élnie, szórakoznia, nincs hol megtartania egy irodalomkörü összejövetelt, találkozót, évfordulós megemlékezést, netalán egy eljegyzést vagy egyéb családi rendezvényt. Szűkösek a valóságok, bibliakörök, nőszövetségi rendezvények, kultúrtevékenységek, tárlatok szervezésének lehetőségei.

A református gyülekezeti terem – közösségi ház létrehozásának igénye már a település első dokumentáris említésének 650. évfordulóján szervezett falunapon, 1998-

ban is megfogalmazódott. A gondolat tényyszerű megvalósításához hivatástudattal és aktív szolgálatvállaló tekintéllyel rendelkező személy fellépésére volt szükség. Ezt a szerepet azonban képtelen volt felvállalni valamely politikai vagy társadalmi szerveződés képviselője.

Napjainkban mégis megvalósulni látszik az álom, amióta az erdőhegy-kisjenői református egyházközösség fiatal lelkipásztorra: nt. Kovács Gyula, Bíró Zoltán főgondnok, valamint Hévízi Sándor és Bíró András gondnokok által vezetett presbitérium és a hívek, sőt a városvezetés pozitív hozzáállása mellett, énekeskönyvünk 254. éneke kezdősorának tudatával, egységesen vágott neki az építésnek: „Erős várunk nekünk az Isten”.

Az alapok beontásától kezdve a falak emelkedésén át mindenik munkafázisban látható volt az egységes, jókedvű és önzetlen hozzáállás a presbiterek és gyülekezeti tagok részéről egyaránt. A jókedvű adakozás, minden adomány és minden kétkezi segítség az Isten dicsőségének szolgálatát hirdeti.

Ez a vár soha nem omolhat le, mint a balladai tizenkét kőműves által felvállalt vár falai, mert ennek kötőanyaga nem emberáldozat, hanem a mészbe kevert izzadságos munka, a közösségi keresztyén testvéri szeretet s a Krisztusi hit össze- és megtartó ereje. Esztendőre, kettőre áll majd a HÁZ, az erdőhegy-kisjenői építők újszerű vára és „Isten, ha akarja, a követet/ Dobogtatja meg a szívek helyett.” (Reményik Sándor). És akkor majd „magaslík, nem porlad a megtartó példa”. (Kányádi Sándor)

CSANÁDI JÁNOS presbíter

WEÖRES SÁNDOR

Vonj sugaradba

Vonj sugaradba Istenem!
mint madár a fészkére, szállnék hozzád,
de látod, a rét örömei közt
elpattant a szárnyam csontja.
Végy kosaradba Istenem!
mint hal a horogra, sietnék hozzád,
de látod, a gyűrűző mélynek
rám-tekeredett ezernyi hínárja.
Lelkemet mért áztatod
maró-lúgban évek óta,
ha sose végzel a mosással?
Kondérodban a tüzes lé
minék fortyog körülöttem,
ha sohase puhulok meg?
Mit akarsz szőni belőlem,
ha mindig szétmállok, mint a szecska;
Gonoszaid megtérnek, de hozzám
sose jön el a te országod.
Szívemet kétféle húzás tépi,
egyre lyukasabb, egyre zavartabb –
láád-e, sokszor már azt se tudom,
melyik a te horgod zsinagja
s melyik a mélység inda-kötéléke.
Vonj hevesebben! ön-erőmből
nem jutok én soha hozzád.

A túlélés művészete – hagyaték

Dr. Péter Miklós lelkipásztor, egyetemi tanár türelemmel és rendíthetetlen hittel hordozott szenvedése 2008. szeptember 19-én véget ért. Sokakat kényszerített ez a szomorú hír egy percnyi döbbségre megállásra, hiszen mozgalmassága élete során gyülekezetek, iskolák közönségeiben szolgált.

Sepsiszentgyörgyön született 1939. január 23-án. Középszintű tanulmányait Nagyváradon végezte 1954-ben a Klasszikus Líceumban. 1954-58 között a kolozsvári Protestáns Teológia diákja volt. Segédlelkészként szolgált Biharpüspökiben, majd Biharvajdára helyezték ki parókus lelkésznek. Szolgálatának megkezdése előtt, Virágvasárnap hajnalán letartóztatták. Politikai fogságot szenvedett 1959-1964 között Szamosújváron. Börtönéveiről mindig úgy mesélt, hogy abban Isten rendelését, a szolgálat és bizonyágtétel lehetőségét, a hasznosítható értékeket és tapasztalatokat látta velünk. Lelkipásztori szolgálata során több gyülekezet is megismerhette színes egyéniségét, alázatos tenni-akaratát. Belényes, Érselind, Monospetri, Pankota, Pusztakamarás és Bethlen gyülekezeteiben hirdette Isten Igéjét. 1990-től a Kolozsvári Református Kollégium tanára volt, ugyanettől a tanévtől tanított a Református Tanárképző Fakultáson is. 1999-től megbetegedései a Partiumi Keresztény Egyetem Teológia Tanszékén végzett tanári szolgálatot, mint egyháztörténész és tanszékvezető.

Példás családi életet élt. 1965-ben vette feleségül Bozsoki Erzsébetet. Házasságukat Isten két gyermekkel áldotta meg. Gyermekai, Csaba (1967) és Emese (1969) élete központjává váltak. Ez a példás családi élet unokái – Zsolt és Anna – születésével teljesebbé vált.

Tanítványok és munkatársak „Miklós Bácsija” úgy távozott, hogy értékes hagyatékot hagyott maga után. Papírra vetett gondolatait, egyháztörténelmi kurzusai mellett a túlélés művészetét. Hittel, szeretettel és Isten iránti alázattal szolgált köztünk és gazdag

élettapasztalata nyomán vallotta, hogy egészséges önirónia és humorérzék nélkül az ember nem éli túl a márt. Napi gondjainkat, apró konfliktusainkat a maga sajátos módján enyhítette, vagy épp megoldotta egy-egy asztalunkra csempészett négy sorosával. Évekig volt tanszékünk vezetője, a „Főnök”, aki soha nem utasított, hanem szeretettel megkért bennünket egy-egy feladat teljesítésére. Szerény, csendes jelenléte természetes volt mindannyiunk számára. Észrevétlenül tanította munkatársait a becsületes helytállásra, a hitben és szeretetben való együttműködésre. Amikor tavaly ősszel nélküle kezdődött el az új egyetemi év, átmeneti időszakként tekintettük rá és reméltük, hogy hamarosan visszatér közénk, hiszen mindannyiunk tudatában ő a túlélés művésze. Nem így történt. Hiányát csak most érezzük igazán. Utolsó kézzel írt levelének részlete arról árulkodik, hogy teljes emberi életet élt és mindezért hálás volt teremtő Urának: „...volt tanítványaim közül 800 e-mailen, messengeren vagy skype-on rendszeresen érdeklődik hogylétem felől. A tudórákon és az embertelen fájdalommal járó csontritkuláson igyekszem hittel és humorral úrrá lenni. Nem sajnálom, hogy 70 éves vándorlás után rövidesen haza kell térnem, ugyanis nem élttem hiába, hagyok hátra maradandót! Van fekete ruhám, amiben eltemethetnek, és sírhelyem Erdély legszebb temetőjében, a Házsongárdban. Erzsikét anyagi biztonságban hagyom. Szeretteim örököljék életem jelmondatát: „Örüljétek az Úrban mindenkor, ismét mondom: örüljétek.” (Fi 4,4) (kelt: 2008. VII. 2.)

Szellemi hagyatékát és áldott emlékét szívünkben őrizzük.

Nagyvárad, 2008. szeptember 23.

DRS. KASZA IDA
PKE Teológia Tanszék,
helyettes tanszékvezető

Dr. Péter Miklós, 1939-2008

PÉTER MIKLÓS:

Hivatás*

Semmit ne adj, ha nem adod magad egészen.

Gyertyát se gyűjts, ha nem hagyod: a tűz, hogy megemésszen.

Meggyalázva, letörve találd meg boldogságod, ha nem vakulsz meg, ne lásd soha a napvilágot.

Keserű legyen étked, szögesdrótból a párnád, poklok kínja vetítse pihenésedre árnyát!

Megcsúfolt bolond légy és börtöntöltelék,

részad a fájdalomból sose legyen elég!

Felőlött élet légy, pusztába halt kiáltás;

neved – te átkozott pap –, hogy így lehessen áldás!

* A vers a szamosújvári börtön „papi szobájában” született 1960-ban.

Újkenyeri úrvacsoraszervezés Végváron, a kibúcsúzó istentiszteleten

Végvár hármass ünnepe

Augusztus utolsó vasárnapján a végváriak száztizen gyűltek össze a református templomban, ami szokatlanul nagy részvételi szám, talán a húsvéti gyülekezet nagyságához mérhető.

Az említett vasárnapon újkenyeri úrvacsoraszervezés, falunap és Gyöngyösi Csilla tiszteletes részéről kibúcsúzó istentisztelet volt. A vasárnap hajnalig tartó falunapi bál nem befolyásolta negatívan az istentiszteleti részvételt, sőt – a röszei testvértelepülésről érkezett vendégeknek köszönhetően – növelte a résztvevők számát.

Az istentisztelet ünnepi jellegét az elhangzott szavaltatok mellett a Nőszövegség kórusának a közreműködése éppúgy emelte, mint Kádár Levente főgondnok beszéde, melyben összefoglalta annak az öt év és egy

hónapnak az eredményeit, melyet a kibúcsúzó lelkipásztorral közösen tekinthetnek. A legnagyobb érzékelhető eredmény az, hogy a gyülekezet anyagilag készen áll a templom külső-belső nagyjavítására, melyet egy egyházi iskolaépület elidegenítéséből származó tekintélyes jövedelemnek köszönhetnek.

Számos virágcsokor mellett egy berámázott templomképet és egy helybéli festőtől származó tájképet kapott ajándékkul a lelkesző. Gyöngyösi Csilla azért távozott, mert tovább folytatja tanulmányait, mivel ösztöndíjként felvételt nyert a budapesti Eötvös Lóránd Tudományegyetem (ELTE) Keleti nyelvek karára, ahol az arabot kívánja elsajátítani.

M. B.

A börtönegyetemtől az egyházkerület Szibériájáig

Egy gyászszalag miatt 14 évi kényszermunkára ítélték, „elvégezte” hát a kommunista Románia börtönegyetemét. Részt vett egyházi oktatásunk újrászervezésében, kezdetektől lelkes munkatársa a református rádióknak. Archív beszélgetés Dr. Péter Miklós lelkes-tanárral.

– Ha a gyermekkorra kerül szóba, milyen élmények jutnak eszébe?

– Az, hogy egész életemben minden-hová késve érkeztem és kívülről. Hétéves bátyám volt, tehát késői gyermek voltam. Az összeszokott család valószínűleg nehezen szokta meg, hogy itt van egy újszülött, akinek a kedvéért a programot át kell alakítani. Nagymamának volt a legtöbb türelme hozzám. Idegenek voltunk Sepsiszentgyörgyön, ahol éltünk. Édesapám az ország másik végéből került oda. Édesanyámnak az ősei éltek ott. A mindennapi kenyér hozta, hogy Szentgyörgyre visszakerült. A rokonok inkább távoliak voltak, mint rokonok. Csodálatos, majdnem hét évtizedig tartó barátságok is születtek az ott élőkkel. Tizenkét éves voltam amikor az édesapám szülővidékére, Bihar megyébe kerültünk. Előbb pár hónapra Mezőtelegradra, majd Nagyváradra. Várad a szülei életében a leghosszabb időt jelentette. Édesanyám, majd még özvegyen is majdnem fél évszázadot élt Váradon. Én összefüggően csupán három évet, a középiskola utolsó éveit.

– Akkor tulajdonképpen hol érzi magát otthon Erdélyben és a nagyvilágban?

– Egész Erdélyben, de azt is mondhatnám, hogy három városban szinte egyformán otthon érzem magam, mert az utóbbi években ezek közt rendszeresen ingázom. Remélem a lokálpatrióták megbocsátják nekem, hogy az egyik város nem Erdélyben van. Ez Budapest, ahol a lányom él. Mindig az az érzésem amikor ott vagyok, mintha mindig ott éltem volna. A másik város Nagyvárad, ahová a legszebb középiskolai emlékeim fűznek, ahol most tanítok és ahol nagyon jól érzem magam, igazi családi, baráti közösségben. És természetesen Kolozsvár, ahol az állandó lakhelyem van, és ahol az unokáim születtek és élnek. Mind a három városban annyira otthon érzem magam, hogy egyiket sem hagyám ott a másikért, hanem amíg az erőmből tart, ezt az ingázó életmódot folytatom.

– Még mielőtt a teológiára ment volna, más egyéssel is foglalkozott. Többször beszélgettünk például rádiós múltjáról.

– Van még a rádiózásnál is régebbi „foglalkozásom”: a színművészet. Hatodik osztályos koromban léptem fel először igazi

Az 1964. augusztus 2-án kiállított szabadulólévlé

szintársulattal gyermekszereplőként, a sepsiszentgyörgyi színházban. A darab egy családi dráma, egy román szerző műve volt. Iskolai színjátszóként már korábban, harmadik, negyedik elemistaként is felléptem. Élveztem, szerettem a nyilvánosságot.

A rádiózással a nagyváradi vezetékes rádió révén kerültem kapcsolatba, Boross Zoltán barátommal együtt. Két külvárosi stúdiója volt ennek a vezetékes rádióknak, a város két részét fedték le. Az egyikben Zoli lett egy évig a bemondó és a riporter, a másikban jómagam. Boross megmaradt a pályán egészen a nyugdíjazásig, én meg ötven éves szünet után kezdtem el ismét rádiózni.

Ami a kérdést illeti, körülbelül hatodik osztályos korom óta gondolkodom arra, hogy lekipásztor szeretnék lenni. Ehhez tartottam magam akkor is, amikor ez bizonyos nehézségekbe ütközött. Ezzel kapcsolatos házi feladatom szövegét a tanár kivágta a füzetből, mert önmagát, az iskolát és engem is mentenie kellett. Írt egyetlen mondatnyi megjegyzést rá: „rendes gyermek nem foglalkozik olyasmivel, ami nem rá tartozik.”

– Aztán mégis ezzel kezdett el foglalkozni. Milyen volt az '56-os eseményeket megélni református teológusként?

– Felemelő, megrázó, örömteli, lelkesítő és a tehetetlenség érzése is vele járt. Mi nem tudtuk ugyanazt tenni, mint a pesti srácok. Csak az együttérzésünket fejeztük ki. Lázadó módon a Marseilles-t énekelve vagy füttyölve az utcán, vagy hordva azt a fekete szalagot, amiért 14 évi kényszermunkát kaptam.

Évekkel később, már a börtönévek után, amikor szerettem volna állást változtatni – megélhetési problémáim voltak, késett a

fizetés, kicsi volt a gyülekezet – volt olyan esperes, aki azt mondta, ő tanácstalan, nem tudja hogyan kell ilyen „börtönviselt emberrel” tárgyalnia és egyáltalán mit ajánlhat fel nekem. Aztán mondott egy gyülekezetet, amely akkor az egyházkerület Szibériája volt, ahová száműzetésbe, a fegyelmi úton áthelyezettekét küldték.

– Hogyan emlékszik a börtönövekre?

– Szigorúan, matematikailag nézve nekem „volt időm”, amit a börtönben tölthettem. Mert iskolába menet is nyertem két évet, az érettségivel is kettőt. Tizenöt és fél éves koromban már túl voltam a középiskolán. Akkoriban tíz osztályos volt a középiskola. Volt tehát miből még egy „egyetemet” végigjárnom. Komolyra fordítva a szót, amit ott lelkileg és szellemileg nyertem, egyetlen más iskolában sem kaphattam volna meg. Az együttéléssel megszerezhető emberismeretet, a nyelvismeretet, aminek nagy hasznát veszem.

– Szabadulása után milyen késztetésből állt be az egyetemi katedra mögé?

– A gyülekezetben legjobban mindig a fiatalok, gyermekek között éreztem magam. A felnőttekkel gyakran nehéz bizalmas testvéri kapcsolatba kerülni. Mindig van valamilyen gyanakvás a gyülekezetbe frissen odakerülő lelkipásztorral szemben. Mindig vannak olyan helyi szokások, hagyományok, amibe nem tud beleilleszkedni az, aki nem leereszkedni akar, hanem valamilyen szintre emelni a környezetét. Nem szeretném, ha bárki is félreértene. Itt arról van szó, hogy a lelkipásztor tanítani próbálja Isten terveire, a Szentírás, hitünk kérdéseinek alaposabb megértésére a híveket és akkor szembe találja magát olyan érdektelenséggel, hogy „nekünk mindegy mit prédikál, a lényeg az, hogy jól szervezzen, viselje gondját az egyház anyagi ügyeinek, hogy tartsa össze a gyülekezetet”. A gyermekek lelke formálhatóbb. Közöttük mindig felszabadultnak éreztem magam. Amikor tehát megnyílt rá a lehetőség, hogy egyházi oktatásunkat újrászervezzük, boldogan vállalkoztam rá.

– Tanít, verseket ír, rádiós műsorai vannak, könyvei jelennek meg, és persze ingázik három város és két ország között. Elégedett ezzel a sok munkával?

– Akkor lennék boldogtalan, ha az Úristen elvette volna az erőmet vagy pedig az agyam működőképességét. Addig vagyok boldog, amíg újabb és újabb gondolatokat ad. Újraolvasva régebbi vagy frissebb írásaimat, boldogan állapítom meg, hogy az én kezem írta le, belőlem született, de az ihlet az valahonnan fentről jött.

Politizáló egyház – imádkozó politikus

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségének IV. Konferenciája, Érmihályfalva, szeptember 12-14.

Péntek délben a házigazdák terített asztalal várták az érkezőket, majd a közösen elköltött ebéd testi táplálékát az igei követte, mellyel Csúry István helyettes püspök szolgált. A bemutatkozások és köszöntések után László Kálmán KREKPSZ-elnök nyitotta meg a konferenciát, melynek első napján mintegy 70 testvér vett részt. Ez a szám a későbbiek folyamán csaknem a duplájára emelkedett. Magyarország tekintetében Békésről 4, Debrecenből 4, Budapestről 5, míg Nyíregyházáról, Karcagról, Szekszárdról egy-egy küldött vett részt. Erdélyből öten jöttek: Kolozsvárról, Maros- és Küküllő-mentéről. Egyházkerületünk valamennyi egyházmegyéje képviseltette magát, összesen 110 delegátussal. A pénteki nap csúcspontját Bogárdi Szabó István püspök A 21. század presbitere című előadása jelentette, melyet megbeszélés követett. Rákosi Jenő szentjohi lelkipásztor esti áhítata előtt a nagyváradi kamarakórus szolgálatában gyönyörködtek az összesereglett atyafiak.

A második nap reggeli áhítatán Balázs Dénes érmihályfalvi lelkipásztor szolgált. Dr. Juhász Tamás kolozsvári teológiai tanár *Egyház és politika viszonya a Szentírás és hitvallásunk szerint* címmel történelmi áttekintést adott Kálvin genfi működéséről. A keresztény embernek egyenesen kötelessége beleszólnia a közéletbe, de azt mindig az isteni parancs szem előtt tartásával kell tennie – szögezte le a professzor, majd hozzátette Sass Kálmán már-

Mintegy 150-en vettek részt a Presbiteri Szövetség idei konferenciáján

tír lelkipásztort idézve: „Az egyház és a magyarság olyan, mint a test és a lélek egysége, nem lehet kettéválasztani.”

Ilyen a politikum és az egyház viszonya is. Szünet után Csépe Sándor újságíró emelkedett szólamra, előadásának címe: *Egyházi emberek részvétele a közéletben és politikában*. Az egyháznak – mondotta – igenis politikálnia kell, de sohasem a pártpolitika távlatlan szintjén. A politizáló egyházi embert három dolog kell vezérelje: szabadság, egység és szeretet. Ebéd után dr. Hermán M. János előadó-tanácsos *Politizáló egyház – a múltban* címen értekezett. Az egyházellenesség a 20. században csúcsosodott ki, amikor is elszabadult a törvé-

nyesített gonoszság. Rámutatott: az Unió nem is akar tudomást venni a keresztény gyökekről s az egyházzal. Ennek ellenére „vitézkedni kell” Krisztus visszajöveteléig, miként azt a Váradai Biblia lábjegyzete is ajánlja.

Vitézkedésre hozta fel Bethlen Gábor és Bocskai István példáját Sipo Gábor kolozsvári történész is. Korreferátumában ellenpéldával is szolgált, Báthory személyében. Nekünk azonban az előbbiekre kell támaszkodnunk, valamint a 17-18. századi prédikátorokra, akik életükben figyeltek a közéletre, igyekeztélvén fellépni a társadalmi igazságtalanságok ellen. (A szombati nap további eseményeiről lásd *Az egyháznak is van helye a politikában* című írásunkat. Megj.: a szerk.) A konferencia szombati munkanapjának estéjén Gellért Gyula érmelléki esperes tartott áhítatot.

Vasárnap dr. Hegedűs Loránd nyugalmazott püspök hirdetett Igét. A konferencia állásfoglalást fogadott el. A háromnapos esemény fontos mozzanataként a Tiszántúli Egyházkerület PSZ és a Királyhágómelléki Egyházkerület PSZ, valamint az Érmelléki Egyházmegye PSZ és a Békési Területi PSZ írt alá közös nyilatkozatot a további együttműködésről.

Isten áldja meg és tegye gyümölcsözővé szándékainkat! Köszönetet mondunk ugyanakkor a Konferencia szervezőinek s a házigazdáknak, valamint a szállást nyújtó családoknak! Isten legyen életünkkel és munkáinkkal!

MUHARI ISTVÁN

Az egyháznak is van helye a politikában

Áldás, népesség! – idézte valaki az egyházi segédlettel alakult demográfiai mozgalmat, mikor két esküvőnek köszönhetően a diakóniai központ nagytermében folytatódott a presbiteri konferencia szombati délutáni programja.

„Erkölcsi okokból, a szolgálat okán politizálunk, mert akinek nem esik meg a szíve a reá bízottakon, Erdélyországon, az favágó a maga műfajában” – vezette be *Politizáló egyház – a múltban* című előadását Tőkés László. Az egyház nem önmagában a politizálásáért, hanem erkölcsi okokból politizál, hiszen olyan politikai közegben él és mozog, melyhez viszonyulnia kell. A püspök példák sorát említette az egyház politikai szerepvállalása mellett: vajon Sass Kálmán, az Érmellék mártír lelkésze nem politizált-e a maga módján? Vagy megtehetette volna-e az egyház, hogy ne politizáljon, amikor elvették a nagyváradi Lorántffy gimnáziumot és átadták az államegyháznak? Az is politikai állásfoglalás volt, amikor 1988. szeptember 6-án az aradi egyházmegye lelkészei felemelték szavukat a falurombolás ellen.

Mintegy igazolandó, hogy cseppet sem újkeletű kérdés az egyház politikai-közéleti szerepvállalása és véleménynyilvánítása, a püspök egy szekus főtiszt és Papp László, a rendszerváltás előtti utolsó váradai egyházfőhöz intézett „intelmeit” is felidézte. Előbbi

A püspök példák sorát említette az egyház politikai szerepvállalása mellett

így óvta a politikától: „nu te bága pãrinte, nu te bága in politicã!” Utóbbi is ugyanerre figyelmeztette: „te csak prédikálj, ne politizálj!”

„Ha struccpolitikát akarunk folytatni, akkor ne politizáljunk! Az Ige kétélű éles kard, arra való, hogy használjuk. Aki nem politizál, azzal politizál, hogy nem politizál.” – summázta mondandóját Tőkés László.

„Amikor istentiszteletra megyek és beülök a padba, én akkor is politikus vagyok. Amikor pedig a parlamentben vagyok, akkor sem hagyhatom otthon a presbiterségemet. Ez a két dolog nem választható szét” – hangsúlyozta hitéről szóló bizonyosságtétellel is felérő előadásában Varga Mihály, a polgári kormány pénzügyminisztere, karcagi presbiter. Örömet fejezte ki, hogy olyan egyháznak a tagja, mely világos értékrend alapján akar nevelni.

A Fidesz alelnöke hangsúlyozta: a keresztény ember nem kell két vagy háromfelé szakadjon, és egy egyházközség tagjainak is van helyük a politikában. Példaként említette az Európai Uniót létrehozó politikusokat, akik hithű keresztényekként áldomták meg az európai államok közösségét. Szemben azokkal, akik az Unió alkotmányából száműzték a kontinens keresztény gyökereire utaló megjegyzést. „Ha ott van a Biblia az asztalunkon és forgatjuk, a kérdés nem kérdés számunkra” – tette hozzá Varga Mihály.

A hallgatóság soraiból érkező kérdésekre válaszolva Tőkés László rámutatott: a szekuláris nyugati gondolkodás elválasztja egymástól az egyházat és a világot. Többször is pozitív példaként említette az Orbán-kormány egyházpolitikáját, melyben egyház és világ egymást kiegészítő rendszerben állt egymással. Az egyház természetes szövetségese a jó politikának, a neoliberalis gazdaság művelőit azonban zavarja a hit és a becsület, mert nem tudnak kedvükre profitot behajtani. Számukra a viszonylagosság és a relativizmus, a minden mindegy gondolkodás a kedvező. Szó esett arról is, hogy decemberben a Keresztény Európa! program keretében nemzetközi bibliakiállítás szerveznek az Európai Parlamentben, ahol az európai nemzetek legrégebbi bibliáit állítják ki.

F. T.

TOLLVONÁS

A kaméleon

Plecați de aici, bozgori împuțiti ce sunteți! De pe proprietatea statului român! – förmed a román iskola igazgatója (nevezzük őt Muresan úrnak) a magyar református gyerekekre, akik az udvaron fociznak. Mindez napjainkban történik egy erdélyi városban, ahol a több ezer négyzetméteres telket a rajta levő összes ingatlanl a református egyház már évek óta visszakapta. Fizeti a telek- és ingatlanadót, de az épületek nagy részében még mindig a románok trónolnak. Ahogy egész Erdélyben. Immár évszázadok óta.

A református telken focizó magyar reformátusok pedig bozgorok a román iskola igazgatója szemében, ráadásul a román állam területét „gyaláz-zák” szemtelen labdát rúgásukkal.

Sebaj, dönti el ismerősöm, kérvényezni fogjuk a pálya használatát. (Nincs mit tenni – tűnődök magamban –, „hivatatos” úton kell mindent intézni, s Wass Albertre gondolok, aki már évtizedekkel ez előtt megírta: a bitorlóktól kell engedélyt kérnünk, hogy saját erdőnkben vadásszunk, saját tavainkban halásszunk, saját épületeinkbe beléphessünk.)

De viszem a barátomat is – folytatja ismerősöm. S időközben kiderül: barátja igenis jól ismeri az igazgatót. Annak gyerekeivel nőt fel egy szilágysági tömbházban. A szülők együtt kávéztak. És tessék megfogózni: az igazgató édesanyja magyar, fia pedig tökéletesen beszél a magyar nyelvet.

Belépnék a titkárságra, megfogalmazza a kérvényt. Mikor pedig átnyújtják a titkárnőnek, szélvészént megjelenik a szomszéd ajtóban Muresan úr. – Ce vor iarăși bozgori ăștia? – ordít magánkívül a szűk helységben, miközben liheg a dültől, orrlujukai kitágulnak, az erek megduzzadnak a

nyakán, s szeméivel gyilkos nyilakat szór a fiúkra. Majd miután kiderül, miről is van szó, mintha kegyet gyakorolna, dölyfösen így szól: Să lăsam pe nemernicii ăștia să joace, dacă plătesc bine.

Aztán sarkon fordul, és visszaindul az irodájába. De a fiúk sem restek, utánaerednek, s maguk mögött becsukják az ajtót. – Hát nem ismer engem, Muresan úr? – szólal meg a régi szomszéd magyarul. – Én vagyok az a szilágysági fiú, akivel amnyiszor játszott annak idején. Édesanyám kővéjára pedig igazán nem lehet panasza – toldja meg, hátha Muresan úrban felsejlik még valami abból, hogy annak idején biza sok fekete levest ivott magyarok csészéjéből.

Az igazgatót mintha kicsit mellbe verték volna, néhány pillanatra megdermed. A kipirult arcot szápatság váltja fel. A néma csend azonban nem tart sokáig, mert arcizmai kisvártatva megenyhülnek, szemöldöke kisimul, homlokáról a ráncok eltűnnek. És már egy nyájas mosoly is megjelenik az arcán. – Ó, hát te vagy az, fiam? – kérdezi halkán Muresan úr, mintha félné a titkárnőtől, aki bármelyik pillanatban meghallhatja, hogy ő egy ázsiai horda nyelvén beszél. – Ne haragudjatok, hogy az előbb így beszéltem. De hát tudjátok... ezek között csak így lehet – mutat az ajtó fele. Különben még hozzám vágják, hogy bozgor vagyok.

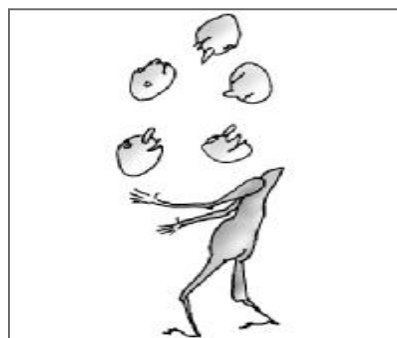
Aztán észreveszi a kezében levő kérvényt, s kicsit szégyenkezve, kicsit szórakozottan, összetépi. – Focizzatok nyugodtan az udvaron, elvélre a tietek – teszi hozzá alig hallhatóan, s rezignáltan legyint egyet.

Aztán mint aki rossz álomból ébredt volna, az ajtó felé fordulva, hogy kint is hallják, még egyet ordít: Plecați de aici, mi!

SOMOGYI BOTOND

(A szerző az Erdélyi Egyházkerület Üzenet című lapjának főszerkesztője.)

FIRKA

Zsonglőr

Adorjáni László rajza

Boldog, aki olvassa...

Immár harmadik alkalommal tartottak nyár végi ifjúsági evangelizációt a nagyvárad-újvárosi gyülekezetben, ezúttal szeptember 10-12. között. Az idei együttlét alap gondolatát a Biblia éve 2008 elnevezésű nemzetközi ökumenikus program adta. A témák kiválasztásakor kettős cél vezette a szervezőket. Egyrészt a kereső fiatalokat próbálták megszólítani azáltal, hogy az előadók minden fölösleges szemérem nélkül igyekeztek körbejárni a Szentírást érintő néhány alapvető kérdést, másrészt pedig azoknak a fiataloknak is szólt az evangelizáció, akik azért jöttek, hogy hitüket mélyítsék.

Az első nap előadója Veres-Kovács Attila nagyvárad-olaszi lelkipásztor volt, aki interaktív bizonyágtételében arra hívta fel a figyelmet, hogy miért nem évül el a Szentírás tanítása. Válasza így foglalható össze: a Bibliában maga Isten szólal meg, akinek minden korban volt, van és lesz üzenete az emberiségnek.

Másnap Szabó Árpád Csaba rogeriuszi segédlelkész volt az igehirdető. Szolgálatában a Szentírás körüli „ellentmondások” nehéz témáját járta körül. Rámutatott: sok esetben az alaposabb Biblia-olvasás választ ad kétségeinkre, de azzal is számolni kell, hogy az emberi kezek itt-ott „sajtóhíbakat” ejtettek a Szentírás szövegében.

A záró napon ifj. Berke Sándor nagyszalontai segédlelkész a bibliaolvasásról szólt a fiatalokhoz. Üzenetének lényege: Isten akkor szólal meg, ha Őt, nem pedig magunkat keressük az Írásban. Szolgálatát követően a jelenlevők az úrvacsora szentségében részesültek.

Az evangelizáción átlagosan 25-30 fiatal vett részt, több nagyváradi és a borsi gyülekezetből.

NAGY NORBERT teológiai hallgató

A várad-újvárosi evangelizáció néhány résztvevője

OLVASÓLÁMPA

Biblia és asztronómia

A hívő ember mindig felnézett az égre és a csillagok állásában, a csillagos ég csodálatos szépségében felfedezett valami emberfeletti, isteni valóságot és abból üzenetet olvasott ki. Jogos a kérdés: Van hatása a csillagok állásának a földi folyamatokra? Nagyon érdekes, amit Aquinói Tamás mond. A 13. században már tudták, hogy a csillagok nem élőlények, nem istenségek, nem angyalok, hanem teremtmények. Mégis hitték abban, hogy járásuk és állásuk befolyásolja az emberi életet. Aquinói Tamás azt írja, hogy ezek az asztrális hatások tulajdonképpen fizikai hatások, amelyek az ember fizikai természetét érhetik. Comenius az asztrológia szabályairól szóló könyvében így fogalmaz: „a bölcsek uralkodnak a csillagokon, mert le tudják győzni az ő ösztönös és tudatalatti hajlamaikat.”

A napkeleti bölcsek kiléte, valamint a betlehemi csillag mibenléte is kezdetektől érdekelte a keresztény világot. Már a középkorban is sokan foglalkoztak a csillaggal, amellyel kapcsolatban természetesen számos apokrif, mitológikus elmélet született. A napkeleti bölcsekről és az őket vezető égi jelről, tulajdonképpen, csak a Máté evangéliuma tesz említést. A hódolat őskeresztényén ábrázolásain a bölcsek száma még különböző, 2 és 10 között változik. Az első tudományos alaposágú vizsgálatot a 17. szá-

zadban Johannes Kepler végezte, aki úgy számolta, hogy a két bolygó, a Szaturnusz és a Jupiter együttállása lehetett a bölcseket vezető jel.

Kepler megállapításai olyan pontosak voltak, hogy mind a mai napig igaznak látszanak. Az 1980-1990-es években sok csillagász foglalkozott a kérdéssel, miután 1981-ben újra láthatóvá vált a két bolygó együttállása – ahogyan egyébként Kepler idejében is.

Az asztrófizika mai álláspontja: igenis vannak kozmikus hatások, de ezek nem a csillagokból származnak. A kozmikus sugarak a Napból, illetve a Holdból jönnek, hiszen a Hold visszaveri a Nap sugárzásának a hét százalékát. Ezek a kozmikus sugarak hatással vannak a földi biológiai folyamatokra, ezek megfigyelése az asztrófizika kutatási területéhez tartoznak.

BÁNYAI LÁSZLÓ

(Teres Ágoston: Biblia és asztronómia. Mágusok és a csillag Máté evangéliumában, Korda Kiadó. Kecskemét. 2005.)

HÁLAADÓ ISTENTISZTELETET TARTOTTAK BATIZON. A Szatmári egyházmegyéhez tartozó gyülekezet szeptember 14-én mondott hálát a felújított parókiáért és az újonnan épített gyülekezeti teremért. **Tőkés László** püspök igehirdetésében a szétszéledés megakadályozásáról beszélt, kiemelve: a mai társadalomban nemcsak a világban szóródik szét a magyarság, hanem saját közösségükben sem találják egymásra az embereket. Ennek ellenpéldája az, ami Batizon történt – hangsúlyozta a püspök. A helyiek nevében **Király Lajos** lelkipásztor üdvözölte a megjelenteket, majd a környékbeli településekről érkezett, több mint 20 lelkipásztor mondott igei köszöntőt. Az ünnepség a helyi gyerekek szavalata és a Dinu Lipatti Filharmónia kamarazenekara fellépése után szeretetvendégséggel zárult.

A belényesújlaki fiatalok, holland vendéglátóik társaságában

BELÉNYESÚJLAKI IFJAK LÁTOGATÁSA HOLLANDIÁBAN. Augusztus folyamán a belényesújlaki IKE 13 tagja, **Boros István** lelkipásztor és neje Eszter társaságában csodálatos hetet tölthetett el a Wezep nevű hollandiai településen. Az egyhetes program fő témája a növekvő barátság volt. Az ottani 15 fiatalal együtt mindennap meglátogattuk Hollandia egy-egy nevezetes helyét. Jártunk Giethoornban, amit az ottaniak a holland Velencének neveznek, a gyönyörű kikötővárosban Volendamban, Elburgban, az Északi-tenger partján és még sok nevezetes helyen. Tavaly nyáron ők nyaraltak Belényesújlakon; barátságunk azóta növekszik, mely **Wim Niesing Wezepi** presbiter és **Boros István** lelkipásztor által jött létre. A Hollandiában töltött idő alatt sokat tanultunk egymástól. Egész idő alatt azt éreztük, hogy Isten gazdag áldása van rajtunk. **Riny van de Worp** főszervező szavaival zárom soraimat, melyre mindig szívesen emlékszünk vissza: „barátaim, szeretlek benneteket”.

BELÉNYESÚJLAKI IKE

SZILÁGYPERECSEN: PÁLYÁZAT KÁNTORI ÁLLÁSRA. A Szilágysomlyói Egyházmegyébe kebeleztetett Szilágyperecseni Református Egyházközség pályázatot hirdet a 2009. január 1-jei hatállyal, nyugdíjazás miatt megüresedő kántori állásra. Egyházkerületi oklevéllel, illetve főiskolai végzettséggel rendelkező kántorok jelentkezését várjuk, a kánonban előírt munkakör betöltésére. Egyházközség (1720 tag) a végzettség szerinti fizetési besorolást, szolgálati lakást, valamint stóladíjat is biztosít. **Jelentkezni:** írásban, önéletrajzzal és lelkészi ajánlással 2008. november 1-ig lehetséges, a következő címen: **Parohia Református Pericei**, nr. 416, 457265, jud. Sălaj. Telefon: 0260.672740 és 0740.643460, e-mail: nagytbalint@yahoo.com.

FELVIDÉKI-PARTIUMI REFORMÁTUS KULTURÁLIS TALÁLKOZÓ DUNASZERDAHELYEN. A szeptember 26-28. között tartott esemény első napja a felvidéki Cantato Domine kórus fellépésével kezdődött, a helyi református templomban. Másnap Pozsony történelmi nevezetességeiben gyönyörködhetek a vendégek. A két testvéregyház vezetőinek és espereseinek találkozáját kulturális pódiumműsor és könyvbemutató követte, a Vámbéry irodalmi kávéházban. Vasárnap királyhágómelléki vendég-igehirdetésekkel zárult a háromnapos találkozó; ennek során **Tőkés László** püspök hirdetett igét a dunaszerdahelyi templomban. (A találkozó részleteire, következő lapszámunkban visszatérünk. A szerk.)

HARANGSZÓ-VENDÉGOLDAL A FELVIDÉKI KÁLVINISTA SZEMLÉBEN. A két lap szerkesztőinek 2007 őszén kötött megállapodása jegyében Vendégoldal-rovatot indított a felvidéki és a királyhágómelléki református újság. A havonta megjelenő Kálvinista Szemle júliusi-augusztusi, összevont számában szemlézett a Harangszó cikkeiből, két újságoldal terjedelemben. A felvidéki Vendégoldal a következő partiumi írásokat tartalmazta: *Pénzt vagy életet!* – **Forró László** vezércikke, **Makkay Botond** írása a konfirmációról, valamint imaheti tudósítása Resicabányáról. Megjelent továbbá **Kupán**

Árpád recenziója, mely **Molnár József** Károly: *Misztótfalusi Kis Miklós bölcsőjének üzenete* című könyvét ismertette, **Péter Miklós:** *Olvasod-e Wass Albertet? Miért?* című jegyzete, valamint a kommunizmus áldozatainak váradi emléknapijáról szóló tudósítás. A Harangszó Vendégoldal-rovata, lapunk első szeptemberi számában a prágai református missziós gyülekezet életébe avatta be az olvasót, háttéranyag pedig kitért a Szlovákiai Református Keresztény Egyházban zajló tisztújításra. Isten áldása kísérelje a két egyházi lap testvéri kezdeményezését!

DIAKÓNIAI IRODA NYÍLT NAGYVÁRADON. Örömmel értesítjük a nagyváradi református testvéreinket, hogy megnyitotta kapuit a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Diakóniai Irodája, a Zárda (Mihai Viteazul) utca 3 szám alatt. Miben tudunk Önnek segítségére lenni? – szociális problémáinak megoldására szívesen adunk tanácsot; – hivatalos ügyei intézésében segítünk. Mit tudunk Önnek nyújtani? – heti egy alkalommal klubtevékenységet szervezünk nyugdíjasok számára: sakk-kör, rómi, olvasókör, igény szerint alakítható tevékenységek. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Diakóniai Irodáján keresztül lehetőség van házi idősgondozást igényelni. Érdeklődni személyesen vagy telefonon is lehet. Munkatársunk szívesen meglátogatja Önt otthonában és tájékoztatja a részletekről. Érdeklődni lehet hétfőtől péntekig 11-13 óra között a 0359-436474-es telefonszámon. Fogadóórák kedden és szerdán 10-15 óra között.

FARKAS ANDREA intézményvezető

AJÁNDÉK A HŰSÉGÉRT – LÁTOGATÓBAN GARNAI TERÉZIÁNÁL. A Czeglédi György-díjas presbiter életútját idei 18. számunk Presbiter-oldalán ismertettük. Terike néni lapunk indulása óta terjeszti a Harangszót a nagyváradi-szölösi gyülekezetben. Fáradhatatlan szolgálatának köszönhetően Várad-szerte itt olvassák a legtöbben gyülekezeti lapunkat. Terike néni szeptember másodikán meglátogattuk Szölösi negyedik otthonában, hogy személyesen is köszönetet mondjunk közel két évtizedes, hűséges és példamutató szolgálatáért. Ennek során átadtuk neki a Harangszó és a Bookline.ro közös könyvcsomagját, valamint Horváth Piroska, Ausztriában élő erdélyi festőművész egyik alkotását. Isten gazdag áldását kérjük hűséges lapterjesztőnk, Terike néni életére és gyülekezeti szolgálatára!

FÁBIÁN TIBOR

Harangszó

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Gyülekezeti Lapja
ISSN 1221 - 0323
Megjelenik kéthetente. Ára 1 lej.

Felelős szerkesztő: Fábán Tibor. Olvasószerkesztő: Babes Arday Erika. Tördelőszerkesztő: Kraftsikné Petrikó Ildikó. Külmunkatársak: Antal Attila, Balázsné Kiss Csilla, Kurta Tötös Beáta, Muhari István, Orbán Levente. Szerkesztőség és levélcím: Harangszó, 410001, Oradea, str. Moscovei nr 14. Tel.: 0259/434-664; 416-067. E-mail: harangszo@yahoo.com. Honlap: www.kiralyhagomellek.ro
A terjesztés, a lelkészi hivatalokon keresztül történik. A lapban megjelent cikkek nem feltétlenül a szerkesztőség álláspontját tükrözik. Kéziratot nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Készült a nagyváradi Offset Print nyomdában. Felelős vezető: Gorzó Kálmán.